

Dolar	Euro	Altın	Bist
43.6400	52.0500	7.143.80	13.783

09 Şubat 2026

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS VE COĞRAFYA

Prof.Dr. Cevdet Yılmaz

Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) denildiğinde hep deyimler, atasözleri, masallar, ninniler ve sair kültürel anlatılar akla gelir. Oysa bütün bunlar bir mekânda geçmekte ve anlatılan veya aktarılan ne varsa mekânla ilişki kurmadan bir anlam ifade etmemektedir. Yani "Akşehir gölü olmasaydı Nasreddin Hoca nereye maya çalacaktı?"

Nitekim Kültür ve Turizm Bakanlığı bir değişiklik yaparak ilgili kurumun adını "Yaşayan Miras ve Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü" yapmış. Yani ölü bir kültürün izinde gidip, tespitler yapıp, bunları müzeye kaldırmak değil, yaşayan kültürü tespit edip ilanihaye yaşamasını sağlamak asıl görev olmuş.

Hâsılı kelim, söyleyecek sözümüz var diyerek konuya biraz Coğrafya katmak ve mesleğimizin gereği olan "coğrafi bakış açısı"nı muhataplarımıza göstermek için biz de orada olalım dedik. 3-4 Şubat 2026 tarihlerine denk gelen Salı ve Çarşamba günlerinde Somut Olmayan Kültürel Miras Türkiye Ulusal Envanter Çalışmaları Karadeniz Bölgesi Bilgilendirme Toplantısı için Samsun merkez Çok Amaçlı Salon'da yerimizi aldık.

Birinci gün yetkililerce bilgilendirildik, söz aldık fikirlerimizi beyan ettik. Ne dedik?

-Somut olmayan kültürel miras denildiğinde bilinenlere ek olarak günümüzde iklim değişikliği senaryoları gündemde olduğuna göre, misal geçmişte insanlarımız kurak mevsimlerde suya ulaşmak için ne yapıyordu?

-Özellikle yaz aylarında kıt olan su kaynaklarını adil bir şekilde bölüşmek için ne tür yazılı olmayan sözleşmeleri vardı?

-1970'lere kadar köylerde elektrik ve buna bağlı olarak buzluk ya da buzdolapları yoktu. Bu insanlar yiyeceklerini nasıl soğutuyordu?

-Günümüzde kanserojen olduğu artık kesinleşen çok sayıda koruyucu madde ile raf ömrü uzatılmaya çalışılan yiyecekler için kadim Anadolu kültüründe binlerce yıldır bozulmadan saklama hususunda ne tür beceriler geliştirilmişti?

Bunlara benzer daha nice husus var ki her biri ayrı ayrı araştırılmaya değer konular olup başta üniversitelerimiz olmak üzere kültür müdürlükleri ve diğer araştırmacılar tarafından ilgi beklemektedirler.

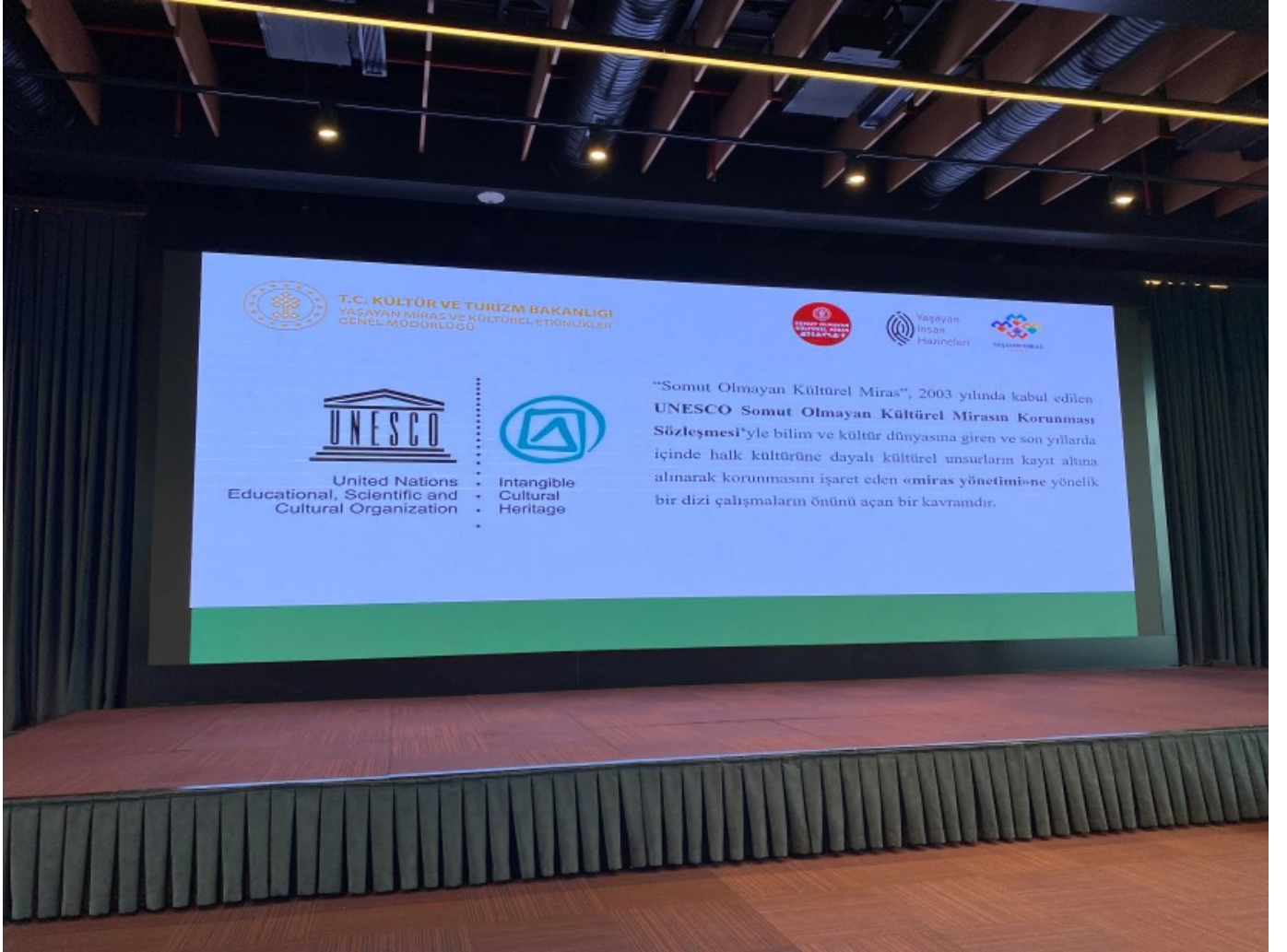
Somut Olmayan Kültürel Miras nedir, nerde bulacağız, nasıl anlayacağız sorusu da önemli. Yine toplantıda söz alıp dedim ki;

-Bunları anlamak için antikacılara bakalım, neyi saklıyorlar, neyin değeri var, oradan yola çıkıp bunların arkasına düşelim; nerede üretiliyor, neden üretiliyor, kim üretiyor, nasıl üretiyor? Böylece üretim biçimlerini kayda geçirelim, tekrar üretmek için çaba sarf edelim, günlük kullanımda bunlara yer verip yaşatalım, üreticilerden son temsilcilerini bulup "yaşayan insan hazinelerimiz" arasına katalım.

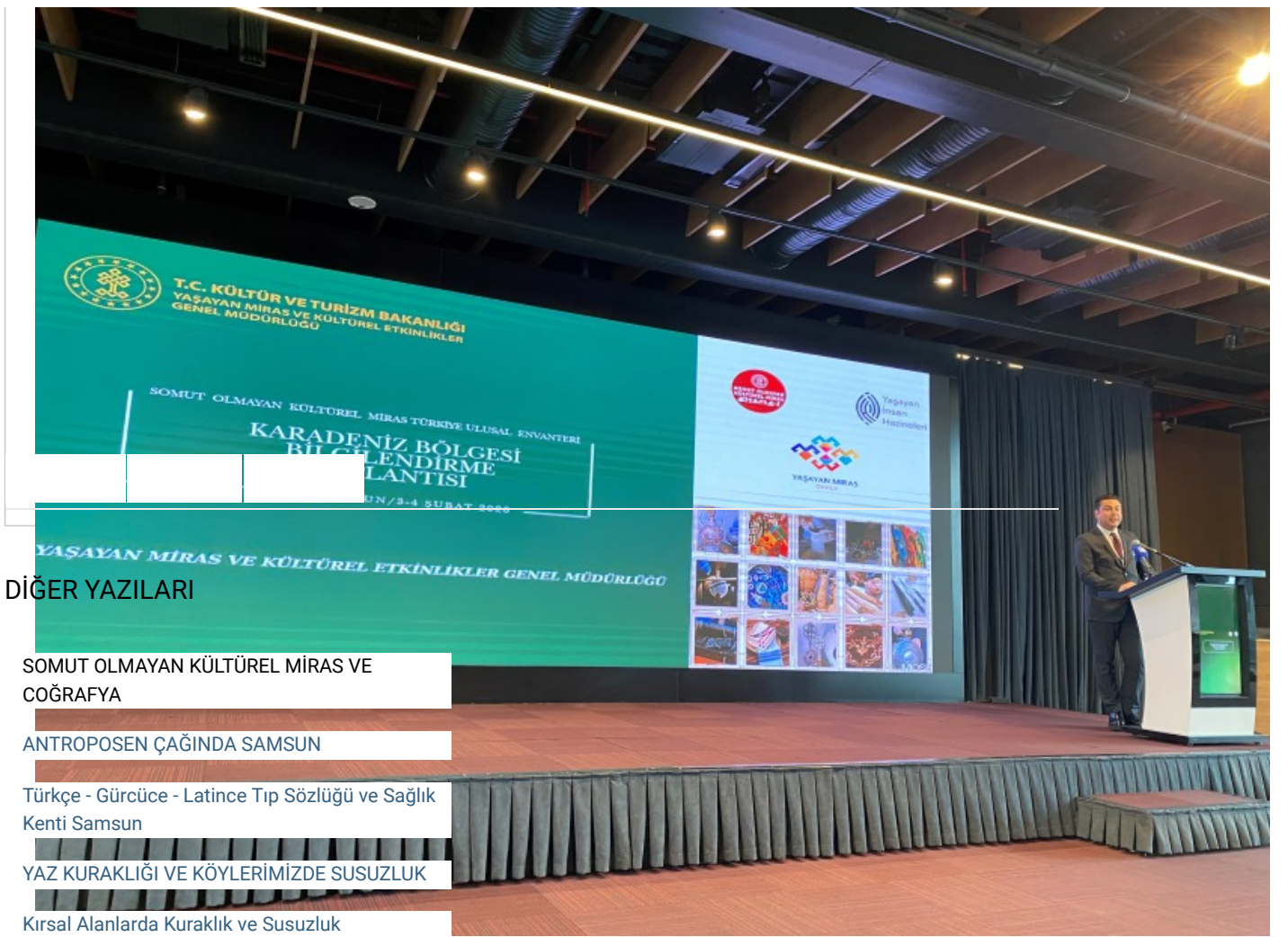
-Büyüklerimizin sandıklarına, bohçalarına bakalım; kim neyi, niçin, hangi özelliği, hangi güzelliğinden dolayı saklıyor, koruyor, gelinine, evladına vasiyet ediyor, aile yadigârı olarak torunlarına kalsın diye vasiyet ediyor? Bunlara bakalım, tespit edelim, halk eğitim merkezlerinde, olgunlaşma enstitülerinde bunların üretimini, işçiliğini, ilgili söz dağarcığını kayda geçirelim, sair özelliklerini kursiyerler vasıtasıyla öğretip yaşatalım.

Coğrafi mekânla da yakın ilişkisi olan bu ve buna benzer örnekler verdim. Fikirlerim kabul ve takdir gördü, ben de sevindim, iyi ki bu toplantılara katılmışım dedim.

İkinci gün (kültürel benzerliklerinden ötürü) komşu iller eşleştirilerek yuvarlak masa toplantısına geçildi. Samsun-Sinop eşleşince benim için ilginç bir durum oldu. Çünkü her iki il en iyi bildiğim yerler. Orada da elimizden gelen katkıları yaptık. Sonra yedik içtik, uzaktan gelenler uzağa, yakından gelenler yakına dağıldı, geriye üretilmiş ve paylaşılmış çok miktarda bilgi ve tecrübe kaldı. Umarım kadim kültürümüzü (popüler kültüre yem etmeyip) yok olmaktan kurtaracak ve gelecek nesillere aktaracak bir aracı görevi icra etmişizdir.

Diğer Yazıları

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS VE
COĞRAFYA

ANTROPOSEN ÇAĞINDA SAMSUN

Türkçe - Gürcüce - Latince Tıp Sözlüğü ve Sağlık
Kenti Samsun

YAZ KURAKLIĞI VE KÖYLERİMİZDE SUSUZLUK

Kırsal Alanlarda Kuraklık ve Susuzluk

İsrail Soykırım Yapıyor, Gazze Kan Gölü. Bu Savaş
Derhal Durdurulmalıdır

Fuarların en güzeli "Kitap Fuarı"dır

Dikbıyık Tren İstasyonu, Yaklaşan Yerel Seçimler
ve "Dün Dersi"nin Önemi

Samsun'da trafiğe çözüm iki kürek bir kayak

BİSİKLET YOLLARI VE BİSİKLETLE ULAŞIM

SU OKURYAZARLIĞI NEDİR, BUNDAN NE
ANLAMALIYIZ?

YAZARIN TÜM YAZILARI

Künye

İletişim

Gizlilik Politikası

Samsun'dan ve Türkiye'den son dakika Samsun haberleri, köşe yazıları, Samsunspor haberleri ve bütün konuların tek adresi Samsun Son Haber. Haber içerikleri izin alınmadan, kaynak gösterilerek dahi yayınlanamaz.